EUROPACOLLEGE De Chinese president Xi Jinping is niet de eerste wereldtopper die naar de elitehogeschool in Brugge komt. Die levert zelf trouwens ook nogal wat toppers af.

© KAROLY EFFENBERGER

Wat is het Europacollege?

Onafhankelijk instituut voor postuniversitaire masteropleidingen in Europese Zaken.

★

Gevestigd in Brugge (aan de Dijver en aan de Verversdijk) met pendant in Natolin bij Warschau.

★

Opgericht in 1949 onder leiding van de Brugse kapucijnerbroeder Karel Verleye en de Nederlandse politicus Hendrik Brugmans, die ook de eerste rector werd.

★

Dit jaar zijn er meer dan 430 studenten ingeschreven, afkomstig uit meer dan 50 landen.

★

Rector: Jörg Monar (sinds 2013)

★

Voorzitter bestuursraad: Inigo Mendez de Vigo (opvolger van Jean-Luc Dehaene in 2009)

De Chinese president Xi Jinping geeft dinsdag een lezing voor de genodigden van het Europacollege.
© MARKUS SCHREIBER/AP

Kweekschool van Europa's sterren

Wat is het verband tussen Marc Descheemaecker, de Deense premier Hella Thorning-Schmidt, de kok van Grieks restaurant Notos en de man die namens Standard & Poor's België degradeerde? Ze studeerden allen aan het Europacollege in Brugge, de discrete elitehogeschool waar dinsdag ook de Chinese president Xi een lezing zal geven. Bart Eeckhout

'Dit wordt een belangrijke dag voor Brugge. We zullen op 1 april nog nooit zo ernstig geweest zijn als nu." De kans op een kwinkslag laat de Brugse burgemeester Renaat Landuyt (sp.a) zelden liggen, maar dinsdag zal hij het gezicht in de plooi houden. Dan bezoekt de Chinese president Xi Jinping Brugge, om er in het Concertgebouw een druk geanticipeerde lezing te houden voor de genodigden van het Europacollege.

Xi Jinping is lang niet de eerste hoogwaardigheidsbekleder die de blik van de wereld op het Europacollege in Brugge doet richten. In november 2010 werd de Duitse bondskanselier Angela Merkel op dezelfde plek als een superheldin – De Vrouw Die Europa Redde – ontvangen. Ze greep haar speech bij de opening van het Brugse academiejaar aan om de Duitse EU-politiek in eurocrisistijd vast te hameren: ja, Duitsland zal hulp bieden, maar wel op haar voorwaarden.

"Ik heb geadviseerd om Griekenland te helpen omdat ik geloof in de Europese Unie", stelde Merkel weinig hartelijk. "Er was geen alternatief. Als het akkoord mislukte, faalde ook de Unie. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen op economisch en sociaal vlak. Ik heb het opgenomen voor de waarden van de Unie."

Merkel hield het, zichzelf getrouw, nog redelijk bedaard. Dat was, in 1988, helemaal niet het geval toen die andere IJzeren Dame van de Europese politiek langskwam. De 'Bruges Speech' die de Britse premier Margaret Thatcher op dinsdag 20 september in het Europacollege hield, is zonder meer een van de belangrijkste toespraken uit de recente Europese geschiedenis. De lezing geldt als de geboorteakte van het vandaag zo hevig oplaaiende euroscepticisme. Het leek de inrichtende macht van het Europacollege wel leuk om een keer een wat kritischer geluid door de van nature eurofiele gangen van hun instelling te laten waaien. Maar zó kritisch had het nu ook weer niet gehoeven.

Dzjengis Khan

Thatcher, vorig jaar overleden, vond het zelf alleszins wél amusant om in dat vreemde amfitheatertje in Brugge – van een Concertgebouw op 't Zand was toen nog geen sprake – al die grijze Europese hoofden eens flink wakker te schudden, zo getuigde ze later in haar memoires. "Als u alles gelooft wat er over mij en mijn Europese standpunten wordt gezegd, moet dit ongeveer te vergelijken zijn met het inviteren van Dzjengis Khan om over de deugden van vreedzame coëxistentie te spreken", vatte ze haar toespraak aan in Brugge.

Grapje, maar het lachen verging Commissievoorzitter Jacques Delors en de andere Europese notabelen algauw. "We hebben de greep van de overheid in eigen land niet met succes teruggeschroefd om dan achteraf vast te stellen dat die greep op Europees niveau opnieuw wordt ingesteld, met een Europese superstaat die vanuit Brussel wordt gedomineerd", donderde Thatcher voort. Ze schetste er het sindsdien populair gebleven beeld van de Europese instellingen als bureaucratische moloch. (Overigens, voor de quizfanaten: de beruchte uitspraak *'I want my money back'* deed ze, in tegenstelling tot wat velen nu denken, niet in Brugge, maar een jaar later na een Europese Raad.)

Het werd zo ruw dat de Belgische premier Wilfried Martens en minister van Buitenlandse Zaken Leo Tindemans (beiden CVP) het protocol overboord gooiden en weigerden te applaudisseren voor de gastspreekster. "Tijdens die speech noemde ze de Europese Commissie *a nightmare*. 's Avonds was er nog een diner op de Britse ambassade en ging de discussie keihard door. Ze hield maar niet op", herinnerde wijlen Wilfried Martens zich later in *Humo*. "Ik heb als premier toen een persconferentie gegeven als reactie op haar verschrikkelijke uitspraken."

Wel enthousiast was de toenmalige PVV-leider Guy Verhofstadt. Veertien jaar later zou hij niettemin in zijn eigen Europalezing een forse federale bocht maken door voor een verkozen voorzitter van de Europese Commissie te pleiten.

Ook in de zaal op die voor de aanwezigen onvergetelijke septemberavond in 1988 zat Marc Descheemaecker (ex-NMBS, nu N-VA). "Ik herinner me die avond nog goed", vertelt hij. "Het leek wel alsof er een soort gure wind door de zaal trok toen Thatcher sprak. Het Europacollege is tot in zijn diepste vezels doordrongen van de Europese eenmakingsgedachte. Ineens kwam Thatcher daar zeggen dat het welletjes geweest was met de integratie. Bij elk woord dat ze uitsprak zag je al die gezichten meer verstijven."

Descheemaecker is een van de vele honderden alumni van de postuniversitaire opleidingen aan het Europacollege die later opgedoken is aan de top van het binnen- of buitenlandse politieke, economische of administratieve leven. Luc Coene, gouverneur van de Nationale Bank: alumnus Europacollege. Helle Thorning-Schmidt, Deens premier en favoriet voor een van de volgende EU-topjobs: idem. Nick Clegg, Brits vicepremier en partijleider van de Liberaal-Democraten: idem. Valerie Plame, ontmaskerd CIA-agente: idem.

Dat is namelijk wat het Europacollege in betrekkelijke discretie doet op alle andere dagen waarop er geen wereldtopper een lezing komt geven: Europa's bestuurlijke elite opleiden. Het Europacollege is een onafhankelijk instituut, dat postuniversitaire masters aanbiedt met focus op Europees beleid. Behalve in Brugge is er ook een campus in Polen, in Natolin bij Warschau. Tegenwoordig volgt er zo'n vierhonderdtal studenten uit de hele wereld een van de eenjarige masteropleidingen.

"Het college is erg belangrijk voor het prestige van Brugge, en vice versa", meent burgemeester Landuyt. "Op een cruciaal moment in hun leven brengt het Europacollege hier het puikje van de Europese intellectuele elite bijeen. Ze leren hier, zoals Clegg of Thorning-Schmidt, hun lief kennen en bouwen een emotionele band op met de stad. Mede daardoor zijn wij het historische hart van Europa gebleven."

Het college werd in 1949 opgericht, met de expliciete bedoeling de Europese beweging te bevruchten met een nieuwe elite. De oprichtingsakte werd mee ondertekend door grote jongens als Winston Churchill en Paul-Henri Spaak. En door de Zwitserse filosoof Denis de Rougemont, die via zijn Centre Européen de la Culture discreet CIA-geld toeschoof naar naoorlogse pro-Europese initiatieven. Voor de Amerikanen was de Europese eenmaking toen al *serious business*: elk Europees initiatief dat mee blok kon vormen tegen het rode gevaar uit het oosten, kon op genereuze sympathie rekenen.

'Brugse maffia'

Binnen kom je vandaag in Brugge alleen met een overheidsbeurs (geldig voor 70 procent van de studenten) of een flinke zak geld (23.000 euro voor een jaar inclusief kost en inwoon), na een stevige selectieproef en een gesprek met een selectiecomité. In ruil krijg je dan wel een diploma dat als een ticket geldt voor een topjob in een private of Europese instelling. Zoals Frankrijk zijn *énarques* kent (het netwerk van oud-studenten van de Ecole Nationale d'Administration die het land besturen), heeft Europa zijn old boys netwerk van bij het Europacollege – al kunnen de boys ook girls zijn, zoals Thorning-Schmidt bewijst.

> 'Het Europacollege brengt hier het puikje van de Europese intellectuele elite bijeen op een cruciaal moment in hun leven'
>
> RENAAT LANDUYT (SP.A)
> BURGEMEESTER BRUGGE

Er is geen kabinet in de Europese Commissie, administratie of diplomatie of er zit een alumnus van het Brugse college. Maar het netwerk spreidt zich verder uit, van OESO F VN of van CIA tot IMF. Ook alle grote advocaten- en consultancykantoren vissen er jaarlijks gretig de vijver 'high potentials' leeg. Of neem Marko Mrsnik, België-expert bij ratingbureau Standard & Poor's en sinds de eurocrisis van 2011 definitief geboekstaafd als de man die België op de rand van de afgrond bracht, door 's lands kredietwaardigheid te verlagen. Ja zelfs Constantin Erinkoglou, chef van het vermaarde Griekse restaurant Notos in Elsene komt van bij het Europacollege en werkte tien jaar bij de Europese Commissie, voor hij tot het besef kwam dat het leven uit meer dan richtlijnen en groenboeken alleen bestaat.

'De maffia van Brugge', heeft oud-premier Jean-Luc Dehaene de intense vertakking van het Europacollege wel eens grappend genoemd. Dehaene kan het weten, hij was van 2000 tot 2009 bestuursvoorzitter van het College, als opvolger van Jacques Delors. De maffiavergelijking wordt bij de andere toppers van het doodernstige college minder gesmaakt. "We zijn geen maffiosi en we hebben evenmin de ambitie om een politieke beweging of drukkingsgroep te worden. We vormen wel een platform van decision makers", zei voormalig alumnivoorzitter Fabien Durand ooit in *Trends*.

Netwerken onder de douche

Hoe dat informeel netwerken beter lukt met een Europacollege-telefoonboekje in de hand, weet Marc Descheemaecker als geen ander. "Ooit had ik een entree bij de Verenigde Naties nodig. Bleek dat de belangrijkste adjunct van de secretaris-generaal Louise Fréchette was, een dame die in dezelfde periode als ikzelf in Brugge nog op kot gezeten had. Dat opent deuren."

Netwerken onder old boys leer je in Brugge onder de douche, zo blijkt. Descheemaecker: "Ik was kapitein van de voetbalploeg van het College – een goede ploeg ten andere. Ik wou er na mijn studie nog een MBA bijnemen, maar ik had geen geld. Onder de douche tipte onze keeper, de Ier Joe Wallace me om bij een grote consultant te gaan werken. Daar krijg je een uitstekende interne opleiding en word je nog betaald ook. Een paar maanden later zat ik bij McKinsey in Amsterdam en was mijn carrière vertrokken. We hadden trouwens nog een tweede keeper, een Griek die nu raadsheer bij het Europees gerechtshof is."

Descheemaecker heeft wel meer aan het Europacollege te danken. Via de informele tamtam leerde hij er Luc Coene kennen, zelf oud-student in Brugge. Toen Coene als kabinetschef van premier Guy Verhofstadt (Open Vld) in 2004 op zoek moest naar een opvolger voor spoorbaas Karel Vinck bij de NMBS vielen de puzzelstukjes in elkaar. Het was, zullen we maar zeggen, een tijd dat politieke benoemingen nog mochten.

Overigens wordt het Europacollege zelf ook niet slechter van die netwerking. Op de sponsorlijst voor de renovatie van de collegecampus aan de Brugse Verversdijk doken in 2007 Karel Vinck, ten persoonlijken titel, en de Nationale Bank (waar Coene nu werkt) op als gulle schenkers, naast onder (veel) meer AB Inbev, Suez en alle banken die een jaar later door de regering gered zijn.

1988: Margaret Thatcher vaart uit tegen de Europese superstaat.

Vier belangrijke speeches

2002: Guy Verhofstadt pleit voor een door het Parlement verkozen Europese Commissievoorzitter.

2007: David Milliband stelt de Thatcher-doctrine bij.

2010: Angela Merkel legt de Duitse Europapolitiek uit.

Bekende ex-studenten

Helle Thorning-Schmidt
Deens premier en favoriet voor een van de volgende EU-topjobs

Nick Clegg
Brits vicepremier en partijleider van de Liberaal-Democraten

Valerie Plame
Ontmaskerd CIA-agente

Marc Descheemaecker
Ex-baas NMBS, lijstduwer Europese N-VA-lijst

Luc Coene
Gouverneur van de Nationale Bank